

کتاب کار

فارسی

پهار ۴ دبستان




مجموعه کتاب های آموزشی

مورد تایید

دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی
وزارت آموزش و پرورش



چوادر فتح آبادی



به نام خدا

کتاب کار

فارسی چهارم دبستان

مؤلف : جواد فتح آبادی

www.salamPUB.com

سامانه پیامکی : ۱۰۰۰۰۴۶۴۶



گروه آموزشی سلام





۱- این واژه ها را در درس آفریدگار زیبایی خوانده ای ، دوباره بخوان و کلمه های هم معنی (مترادف) را به هم وصل کن.

جهان افروز	غوک	منظره	گلگون	قشر	نظاره
چشم انداز	تماشا	لایه	قورباغه	سرخ رنگ	روشن کننده ی جهان

۲- درستی یا نادرستی جمله های زیر را مشخص کن.

- الف) نخستین هنرمند نقاش ، تابستان بود .
 درست نادرست
- ب) بهار بر شاخه های درختان گردنبندهایی از گل های صورتی آویخت .
 درست نادرست
- پ) پاییز درختان را با رنگ های آتشین تغییر داد اما به رنگ کاج ها و سروها و صنوبرها دست نزد. درست نادرست
- ت) زمستان اجازه داد خورشید از اول تا آخر نقاشی او را ببیند و لذت ببرد.
 درست نادرست

۳- بخوان ، فکر کن و بنویس.

در بیت های زیر ، بعضی کلمه ها نوشته نشده است ، با توجه به معنی و مفهوم آن ، کلمه ی مناسب را انتخاب کن و بنویس.

- تو گفتی از خدانیت. (آشناتر - مهربان تر)
 دمی از بندگان خود نیست. (جدا □ رها)
- خدا در رنگ و بوی گل ، است. (نشان □ نهان)
 بهار و باغ و گل ، از او است. (زبان □ نشان)
- خدا در است ، فرزندا (پاکي و نيکي □ خوبي و پاکی)
 بود در خداوند. (مهرباني ها □ روشنائي ها)

۴- جمله ها را بخوان و با انتخاب کلمه ی مناسب آن ها را کامل کن.

- خداوند دوستدار کسانی است که بیشتر بدانند تا زندگی بهتری داشته باشند.

- هر یک از فصل ها نقاشی بهتری انجام دهد.

- خداوندا ، از تو ما یاری کنی تا در کسب دانش موفق باشیم .

- من منظره ی پاییز دل انگیز را نقاشی کنم.

- اگر خدا با تو حرف بزند، قرآن بخوان.

می فواستم

می فواهم

می فواهند

می فواستم

می فواهم



۶ - هر جمله را بخوان و کلمه ی مناسب را انتخاب کن و در جای خالی بنویس.

- کلمه ی درختان یک کلمه ی است . (جمع - مفرد)

- کلمه ی حشرات یک کلمه ی جمع است و مفرد آن است . (حَشْر - حَشْره)

- همه ی اسم ها را در زبان فارسی می توانیم با نشانه ی جمع ببندیم . (ها - ان)

- کلمه های گل ها ، جزئیات و بندگان ، هستند . (جمع - مفرد)

۷ - بازی با واژه ها

واژه ها هم برای خود دنیایی دارند ، با افزودن یک حرف یا کاستن یک حرف از آن ها می توانیم کلمه های معنی دار جدیدی درست کنیم . حالا کلمه های جدول زیر را بخوان و سعی کن با حذف یک حرف ، کلمه ی جدید معنی داری به دست بیاوری و بنویسی . به نمونه توجه کن .

راستی ، یادت باشد چند کلمه هم خودت بنویسی . این بازی را با دوستانت می توانی انجام دهی .

کلمه	حرفی که حذف می کنی	کلمه معنی دار جدید	دومین حرفی که حذف می کنی	کلمه ی معنی دار جدید
نسیم	س	نیم	ی	تم
دوستی				
آسمان				
مَشْکَر				
آفریده				
نمی بارید				
نیکی				
.....				
.....				
.....				



درس یک: آفریدگار زیبایی (قسمت اول)

املاي شماره ی یک نوع املا: آزموني - گفتارنویسی

روزي فصل ها با هم گفت و گوس کردند. صحبت از این بود که هر یک بهتر نقاشی کند، بماند و بقیه بروند. و خورشید جهان افروز پذیرفت که بین آنان داوری کند.

هنرمند اول، بهار بود. او با قلم خود، نخست دستی به شاخه ی درختان برد و بر آن ها گردن بندهایی از گل های صورتی آویخت. سپس گل های زگس و بنفشه را در اطراف گودال ها پراکند و حشرات را در حال پرواز نشان داد و بلبل را روی شاخه و غوک را در برکه نشانید.

آن گاه بهار با خود گفت: «بلگذار خورشید به این تصویر های زیبا نگاه کند و بگوید آیا می توان منظره ای زیباتر از این ساخت؟»

دومین نقاش یعنی تابستان گرم، بارنگ سبز تیره، سراسر جنگل را رنگ آمیزی کرد. بر شاخه های درختان میوه، میوه هارا آویخت و دشت و مزارع را با خوشه های طلایی رنگ گندم پوشاند و نقاشی او بسیار زیبا از کار در آمد.

خورشید جهان افروز از دیدن منظره ی طبیعت بهار و نقاشی زیبای تابستان لذت برد و منتظر ماند تا فصل های پاییز و زمستان هم هنر خویش را نشان دهند.

این متن را یک نفر از دوستان یا اعضای خانواده ات می خواند. سعی کن آن را در دفتر با دقت و خط فوش بنویسی.



* ارزشیابی املا: متشکرم که با دقت املا را نوشتی، حالا املایت را با متن بالا مقایسه و درستی آن را بررسی کن. وقتی تمام شد ببین در نوشتن املا چگونه عمل کرده ای.

عملکرد من در املا

- همه ی کلمه ها و جمله ها را درست نوشته ام.
 - به جز چند کلمه، بقیه ی کلمه ها و جمله ها را درست نوشته ام.
 - به نظرم اشتباهاتم زیاد است. چندین کلمه را اشتباه نوشته ام.
- آفرین به تو تبریک می گویم که با دقت و تلاش خود، کلمه ها را درست نوشته ای.
- خیلی خوب است. با تلاش و تمرین و دقت بیش تر، پیشرفت خواهی کرد.
- نیازمند تلاش بیش تر هستی. با راهنمایی بزرگ ترها و معلّم مهربانت و انجام تمرین های این کتاب می توانی در املا پیشرفت کنی.

* برای بهره مندی بیشتر از متن املا، ابتدا از دانش آموز بخواهید تا آن را با دقت و روان بخواند و به شکل املايي کلمه های جدید توجه و در صورت نیاز نوشتن آن ها را تمرین کند. سپس متن املا را شمرده و با سرعت مناسب بخوانید تا وی در دفترش بنویسد.

پرسش های چهارگزینه ای درس سوم

وقت پیشنهادی آزمون : ۲۰ دقیقه

تعداد پرسش : ۲۰

۱- دو کلمه ی « حیات و حیاط » با هم چه رابطه ای دارند؟

- (1) هم معنی اند (2) مخالف هستند (3) هم خانواده اند (4) متشابه هستند

۲- به کلمه هایی مانند «اثاث و اساس» که از نظر گفتاری و تلفظی مثل هم هستند ولی از نظر معنی و املايي یکسان نیستند ، چه می گویند؟

- (1) هم معنی (2) متشابه (3) مخالف (4) هم خانواده

۳- در ترتیب الفبایی فارسی، کدام حرف زودتر می آید؟

- (1) ص (2) ط (3) ظ (4) ض

۴- اگر کلمه ها را به ترتیب الفبایی مرتب کنیم، اولین کلمه کدام است؟

- (1) گندم (2) قهوه خانه (3) حاکم (4) چطور

۵- اگر کلمه ها را به ترتیب الفبایی مرتب کنیم، سومین کلمه کدام است؟

- (1) آفریده (2) آفرینش (3) آفریننده (4) آفریدگار

۶- در کدام گزینه کلمه ها به ترتیب الفبایی مرتب شده اند؟

- (1) گروه - گذشته - گذاشته - گندم (2) گندم - گذاشته - گروه - گذشته

- (3) گندم - گروه - گذشته - گذاشته (4) گذاشته - گذشته - گروه - گندم

۷- این نوشته از چند جمله تشکیل شده است؟

حاکم گفت: « پسر جان! اگر تو الاغ را ندیده ای ، چطور نشانی هایش را دادی؟»

- (1) سه (2) چهار (3) پنج (4) شش

۸- با توجه به داستان راز نشانه ها، دو ویژگی مهم پسر چه بود؟

- (1) مشاهده ی دقیق - اندیشیدن (2) مشاهده دقیق - خوب سخن گفتن

- (3) اندیشیدن - حدس زدن (4) خوب شنیدن - خوب نگاه کردن

۹- شعر «روباه و زاغ» سروده ی کدام شاعر است؟

- (1) پروین دولت آبادی (2) فردوسی (3) نظامی (4) حبیب یغمایی

۱۰- کدام گزینه شعر زیر را کامل می کند؟

زاغ می خواست قارقار کند تا که آشکار کند

- (1) گفتارش (2) آوازش (3) فریادش (4) آهنگش

- ۱۱- اگر کلمه های زیر به ترتیب الفبایی مرتب شده باشند، کدام کلمه ها را می توان به ترتیب به جای قرار داد؟
- بیرون - چشم - - قهوه خانه - گذشته - - می گذشت
- (1) حدس - نشانی (2) غشمگین - هوش (3) حاکم - معذرت (4) چپ - گندم
- ۱۲- با توجه به معنی و مفهوم جمله ها، در همه ی گزینه ها، کلمه ی مشخص شده جمله را به درستی کامل می کند به جز...؟
- (1) وقتی که جوجه ها از تخم بیرون می آیند، پدر و مادر به آن ها می دهند (قضا - غذا)
(2) آن ها خانه را با کامیون بردند. (الثاث - اساس)
(3) آموزگار از دانش آموزان با نظم و ترتیب به کلاس بروند (غاست - خواست)
(4) بچه ها برای برگزاری جشن کتابخوانی به رفتند. (حیات - حیاط)
- ۱۳- کدام کلمه با کلمه ی « طعمه » هم معنی است؟
- (1) خوش مزه (2) خوراک (3) پرنده (4) پنیر
- ۱۴- معنی کدام کلمه درست نیست؟
- (1) جَمَت : گرفت (2) خوش خوان : خوش آواز (3) معذرت: پوشش (4) حیلَت ساز: فریب کار
- ۱۵- مخالف کدام کلمه درست نوشته نشده است ؟
- (1) ضغیم (نازک) (2) بَسَت (بازکرد) (3) چپ (راست) (4) خوش حال (شادمان)
- ۱۶- در کدام گزینه هر دو کلمه جمع هستند؟
- (1) اطراف-مرغان (2) آشکار - انتقال (3) خوش خوان - دانه ها (4) آب - علف ها
- ۱۷- با توجه به معنی نوشته شده، املا ی چند کلمه درست نیست ؟
- هوش و فهم - ترف چپ - معذرت خاستن - غالب پنیر
- (1) یک (2) دو (3) سه (4) چهار
- ۱۸- دو کلمه ی « غریب و قریب » چه رابطه ای با یکدیگر دارند؟
- (1) هم معنی اند (2) مخالف هستند (3) هم خانواده اند (4) متشابه هستند.
- ۱۹- در جمله ی زیر به جای کدام نشانه ها را می توان قرار داد؟
- پسر جواب داد من الاغی ندیدم
- (1) «؟» (2) «!» (3) «.» (4) «.»
- ۲۰- در کدام گزینه کلمه ی مخفف (کوتاه شده) وجود ندارد؟
- (1) روبه پر فریب و حیلَت ساز (2) گرخوش آواز بودی و خوش خوان
(3) بُدی بهتر از تو در مرغان (4) بر درختی نشست در راهی

درس چهارم:
ارزش علم



۱- با چند واژه ی جدید در درس « ارزش علم » آشنا شدی . دوباره آن ها را بخوان و کلمه های مترادف را به هم وصل کن.



۲- به تصویر مقابل نگاه کن و یک « بند توصیفی » درباره ی آن بنویس.

راستی - یادت باشد برای نوشتن یک بند توصیفی ابتدا باید خوب ببینی.



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

دانش زبانی و واژه آموزی

الف: کلمات هم خانواده

کلمه‌های زیر را بخوانید.

۱- ماهر، مهارت ۲- منتظر، انتظار ۳- تحقیر، محقر، حقیر

در هر دسته از این واژه‌ها بعضی حروف مشترک هستند و از نظر معنی و مفهوم با هم رابطه و شباهت دارند. به این واژه‌ها که از زبان عربی به زبان فارسی وارد شده‌اند، «هم خانواده» می‌گویند. کلمه‌های هم خانواده را از دو راه می‌شناسیم.

۱- معمولاً سه حرف اصلی مشترک دارند. ۲- با هم شباهت معنایی دارند.

کلمه‌های جدول زیر را بخوانید تا بیشتر با آن‌ها آشنا شوید.

کلمه	حروف کلمه	حرف‌های مشترک (اصلی)	معنی و مفهوم کلمه
قصد	ق ص د	ق ص د	اراده ، تصمیم ، هدف
مقصد	م ق ص د		جایی که قصد داریم برویم ، هدف
قاصد	ق ا ص د		کسی که تصمیم دارد کاری انجام دهد
مقصود	م ق ص و د		هدف تعیین شده ، آرزو



نکته: ترتیب آمدن سه حرف مشترک و اصلی در کلمه‌های هم خانواده باید یکسان باشد. در همه‌ی کلمه‌های جدول، حروف اول، دوم و سوم به ترتیب « ق ص د » است. اما کلمه‌ی « صادق » آن سه حرف را دارد ولی چون ترتیب آن‌ها مثل کلمه‌های جدول نیست. یعنی اول (ص) دوم (د) و سوم (ق) آمده است، با آن‌ها هم خانواده نیست. علاوه بر آن « صادق » به معنی « راستگو و درستکار » است و با کلمه‌های قصد ، مقصد و ... شباهت معنایی ندارد. کلمه‌ی « صادق » با واژه‌های « صدق ، تصدیق ، مُصدِّق » هم خانواده است.

● خوب فکر کن و برای هر واژه ، یک یا دو کلمه‌ی هم خانواده بنویس.

عالم - حال -

صبر - موج -

شوق - جمع -

ب: شعر نو و شعر سنتی (قدیم)

این شعر را بخوانید.

زاغلی قالب پیروی دید
بر درختی نشست در راهی

به دهان برگرفت و زود پرید
که از آن می‌گذشت روباهی

حالا قسمتی از شعر «آرش کمان گیر» را بخوانید.

... آخرین فرمان

آخرین تحقیر

مرز را پرواز تیری می‌دهد سامان

گر به نزدیکی فرود آید

خانه هامان تنگ

آرزومان کور...

* به نظر شما این دو شعر چه تفاوتی دارند؟

همان طور که می‌بینید شعر اول، یک شعر سنتی است. یعنی از چند بیت تشکیل شده است و هر بیت دو مصراع دارد که کلمه‌های پایانی آن‌ها، هم آهنگ و هم وزن هستند (هم قافیه اند) اما شعر دوم این طور نیست. قسمت‌ها یا مصراع‌ها از نظر تعداد بخش هم اندازه نیستند و کوتاه و گاه بلند است. همچنین کلمه‌های پایانی دو قسمت، هم آهنگ و هم وزن نیستند. این شعر نمونه ای از یک شعر نو است.

گرچه این شعر نیز آهنگ و موسیقی دل نشینی دارد و بسیار جالب و شتیدنی است اما شاعر خود را مجبور نمی‌داند که مثل شعر سنتی، کلمه‌های قافیه را در قسمت‌ها و مصراع‌ها بیاورد.

شعر «باران» نیز یک شعر نو است که آقای گلچین گیلانی (دکتر مجدالدین میرفخرایی) آن را سروده است.

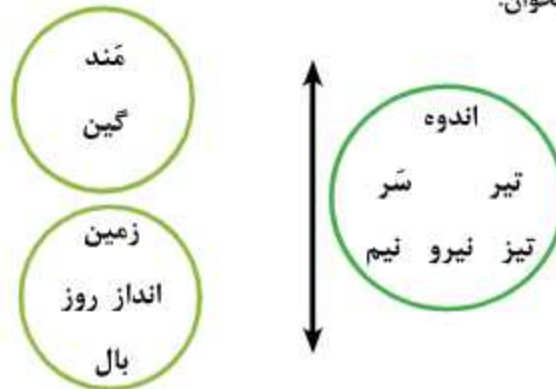
بیش تر بدانیم

قسمتی از درس آرش کمان گیر به صورت شعر آورده شده است که بخشی از شعر بلند و زیبا و دل چسب «سیاوش کسرای» از شاعران کشورمان است. وی داستان آرش را به شعر سروده است. با مراجعه به کتاب شعر ایشان یا جست و جو در اینترنت شعر کامل را با کمک بزرگترها بخوان، لذت ببر و به یاد بسپار.

پ: کلمه های غیر ساده

کلمه های زیر را بخوانید.

در درس پیش با برخی کلمه های غیر ساده آشنا شدیم و دانستیم که با ترکیب دو کلمه ی معنی دار می توانیم واژه ی جدیدی بسازیم. حالا کلمه های داخل هر شکل را بخوان.



با ترکیب واژه های دایره ی سمت راست با کلمه های دایره های ست چپ می توانیم واژه های جدید غیر ساده درست کنیم.

تیر انداز - سرزمین - تیزبال - اندوهگین - نیرومند

می بینید که کلمه های «نیرو» و «اندوه» که معنی دار هستند یا قسمت هایی ترکیب شده اند که به تنهایی معنی ندارند. به این قسمت ها، جزء معنی ساز می گوئیم؛ چون وقتی به کلمه ای اضافه می شوند کلمه ی جدیدی می سازند که معنی تازه ای دارند.

اندوه: غم، غصه
نیرومند: دارای قدرت، پرتوان
نیرو: توان، قدرت
اندوهگین: دارای غم، غصه دار

بیش تر بدانیم

نکته ی ۱: به قسمت هایی مانند «مند، گین» که معنی کاملی ندارند و به تنهایی از آن ها استفاده نمی شود، «وتد» می گویند. این قسمت ها پس از یک کلمه ی معنی دار می آیند و با آن ترکیب می شوند و کلمه ی جدیدی می سازند. به همین جهت به آن ها «پسوند» می گویند. برخی پسوندهای مهم که برای ساخت کلمه های غیر ساده از آن ها استفاده می شود عبارتند از: «گار، ستان، ی، چه، گر، ناک، زار»

نکته ی ۲: گاهی یک کلمه ی معنی دار با یک فعل ترکیب می شود و واژه ی جدیدی می سازد. که هر دو کلمه ی معنی دار حساب می شوند.

تیر + انداز ← تیر انداز (انداز ریشه ی فعل است. بینداز)

جهان + بین ← جهان بین (بین ریشه ی فعل است. ببین)

۱- کلمه های زیر از "بخوان و بیندیش" درس ۱۲ انتخاب شده است. آن ها را بخوان و با توجه به جدول، در جای مناسب بنویس.

مهربان - بوستان - می بُرد - کارگاه - یادگرفتم - راضی - قصه - بی سواد -
علاقه - رفتیم - صمیمی - نداشت - کتاب - می خوانیم

اسم	صفت	فعل

۲- تعدادی کلمه و پسوند (جزء معنی ساز) آورده شده است. آن ها را به طور مناسب باهم ترکیب کن و واژه های جدید بساز و بنویس.

دانش تمام ادب سواد نا بی گر پذیر کار با گاه

.....

.....

.....

.....

جدول واژه های مترادف

داستان بوعلی سینا را در قسمت «درک متن» درس دوازدهم خواندی. تعدادی واژه ی جدید در آن به کار رفته بود. این واژه ها را در جدول زیر نوشته ایم. آن ها را پیدا کن و شماره بزن؛ سپس کنار هم بنویس.

سراسیمه	اکنون	امضار کرده اند	برفاسست
معالجه	به سرعت	دستور	پیش
فراقوانده اند	بستر	معاینه	مال
فدمتکار	مالا	دارایی	غلام
نزد	باشتاب	بررسی	بالین
درمان	خرمان	بلند شد	آشفته و پریشان خاطر

۵. :

۶. :

۷. :

۸. :

۱. :

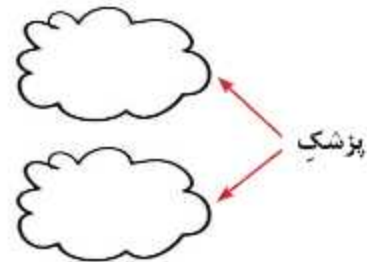
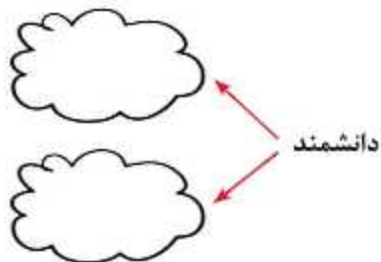
۲. :

۳. :

۴. :

یا توجه به داستان بوعلی سینا، به پرسش ها پاسخ بده.

۱- چند صفت برای بوعلی سینا بنویس.



۲- شخصیت های این داستان را نام ببر.

(پ)

(ب)

(الف)

۳- از سخن زیر چه چیزی می فهمی بنویس.

بوعلی گفت: « برای من استفاده از کتابخانه از ثروت های دنیا بالاتر است. »

.....

.....



جدول حل کنیم (جدول رمزدار)

در جدول رو به رو چند کلمه و اصطلاح پزشکی آورده شده است .

آن ها را پیدا کن و خط بکش . واژه ها ممکن است از بالا به پایین و راست به چپ یا برعکس باشد . هم چنین ممکن است یک حرف در دو کلمه استفاده شده باشد.

بستری - دارو - قرص - مداوا
- واکسن - سرنگ - معاینه - تب -
معالجه - تجویز

ت	ر	و	ر	ا	د	گ
ج	و	ا	ق	ر	ص	ن
و	ز	ک	ت	ب	پ	ر
ی	ب	س	ت	ر	ی	س
ز	ه	ن	ی	ا	ع	م
ز	ش	م	د	ا	و	ا
ک	م	ع	ا	ل	ج	ه

حالا حرف های باقی مانده را بخوان و مناسبی را که به دست می آید بنویس آیا سی دانی علت نامگذاری این روز چیست ؟
به تقویم مراجعه کن و بنویس.



انیس کنج تنهایی ، کتاب است فروغ صبح دانایی ، کتاب است





املاي درس ۱۵: شير و موش

نوع املا: کامل کودنی	املاي شماره ی ۱۵
موشکی کرد، خوابش	بود شیری به
که رها کرد و گاه باز گرفت	آن قدر گوش شیر، گاز گرفت
..... ز موش بد رفتار	تا که از خواب، شیر شد بیدار
شد گرفتار، موش	دست بُرد و گرفت
به هوا بُرده، بر زمین زندش در زیر پنجه،
بادم شیر می کنی بازی	گفت: ای موش لوس یک
گریه کرد و به	موش بیچاره در
موش هیچ است پیش شاه	که تو شاه
از تو امید	تو بزرگی و من
پنجه وا کرد و موش را ول کرد	شیر از این لابه،
شیر را آمد این بلا بر سر سه چار روز دگر
در همان	از پی
..... گرگ، شیر گیر افتاد	دام
از برای	موش چون
تا که در بُرد شیر از آنجا جان	بندها را جوید با دندان
خود رها شد ز	شیر چون موش را رهایی داد

ایرج میرزا

این کلمه ها به ترتیب از متن املا حذف شده اند که لازم است هنگام خواندن متن بیان گردند تا دانش آموز بنویسد.

بیشه ای - آشفته - متغیّر - کله ی موش - بازی گوش - خواست - له کندش - غازی - هراس - التماس - وحوشی - وحوش - خطا کارم - مغفرت - رحم - حاصل - اتفاقا - صید - صیّاد - حول وحوش - صیّاد - عوضی - حال - خلاص - پنجه ی صیّاد

✳ فکر کن ، کلمه بساز و ادامه بده .

به اولین کلمه نگاه کن ، با آخرین حرف آن یک واژه ی دیگر بنویس که با آن حرف آغاز شود و ادامه بده . یادت باشد همه ی کلمه ها باید معنی دار باشند.

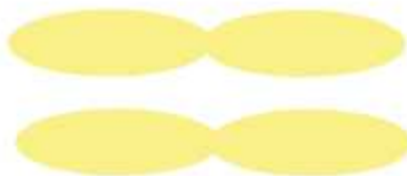


✳ کلمه های زیر را بخوان و هم خانواده ها را به هم وصل کن.

- | | |
|---------|---------|
| ● علم | ● صیاد |
| ● متغیر | ● سحر |
| ● وحش | ● غفار |
| ● منظور | ● راضی |
| ● مغفرت | ● |
| ● عطار | ● تغییر |
| ● صید | ● عجیب |
| ● | ● عطر |
| ● ساحر | ● وحوش |
| ● تشویق | ● علوم |
| ● رضایت | ● مدرسه |
| ● تعجب | ● شوق |

برای کلمه هایی که هم خانواده ندارند ، در ستون دیگر یک هم خانواده بنویس . و وصل کن .

● بین کلمه های هم خانواده ، دو جفت کلمه پیدا کن که جمع و مفرد هم باشد.



الف : کلمه های غیر ساده با پسوند « زار »

کلمه های زیر را بخوان و آن ها را با جزء « زار » ترکیب کن و در جدول بنویس.

چمن	گل	نی	گندم	شن	نمک	سبزه	
						سبزه زار	زار

همه ی کلمه های بالا با جزء « زار » ترکیب می شوند و کلمه ی غیر ساده ی جدیدی می سازند.

پسوند « زار » معنی و مفهوم فراوانی دارد و به اسم اضافه می کند.

نی زار: جایی که نی فراوان است.

گندم زار: جایی که در آن گندم فراوان است. مزرعه ی گندم

۴ - می دانیم با افزودن یک بخش معنی ساز (پسوند) به آخر برخی از کلمه ها . می توانیم کلمه های معنی دار جدیدی بسازیم . کلمه های زیر را بخوان و پسوند آن را رنگ بزن و کلمه ی جدید را بنویس . مانند نمونه .

..... ← ناک	+ کوه ← بان	+ جنگل
..... ← ستان	 ← دان	
..... ← زار	 ← زار	
..... ← بان	+ نمک ← زار	+ گل
..... ← دان	 ← دان	
..... ← زار	 ← ستان	
..... ← زار	+ ترس ← دار	+ پر
..... ← ناک	 ← دان	
..... ← دان	 ← نده	

* مرتب کن و جمله بساز

..... بسیار ، دست ، است ، بالای ، دست

..... گفت ، به ، فهم ، آفرین ، پسر ، و ، هوش ، حاکم

..... نیاز ، دانش ، به ، ما ، آگاهی ، داریم ، تو

دانش زبانی و واژه آموزی

الف : قافیه و ردیف (یادآوری)

باز - راز - ناز - ساز - سرباز - آواز

یار - کار - تار - سار - غار -

چه چیزی سبب شده است تا کلمه‌های هر ردیف خوش آهنگ و زیبا باشند؟

آفرین! تکرار برخی حرف‌ها در پایان این کلمه‌ها سبب خوش آهنگی و دل نشینی آن‌ها شده است.

پیش تر گفتیم به کلمه‌هایی که حروف پایانی آن‌ها مشترک است، کلمه‌های هم قافیه می‌گویند و «قافیه» همان حروف مشترک است.

یادآوری: قافیه از مهم‌ترین قسمت‌های یک شعر است که سبب می‌شود شعر، زیبا و خوش آهنگ و دل نشین شود. قافیه در پایان مصراع‌ها یا بیت‌ها می‌آید.

مثال:

به مادر گفتیم آخر این خدا کیست که هم در خانه‌ی ما هست و هم نیست

گاهی در بعضی از شعرها، پس از قافیه، کلمه‌های دیگری نیز آورده می‌شود که از نظر خواندن (تلفظ) و معنی مانند هم هستند.

مثال:

در تو تنها، عشق و مهر مادری است شیوه‌ی ما عدل و بنده پروری است

در بیت بالا، کلمه‌ی «است» پس از قافیه و در هر دو مصراع آمده است. به این کلمه «ردیف» می‌گویند.

«بخوان و کامل کن».

بیت های زیر از شعر شیر و موش انتخاب شده است. از میان کلمه های نوشته شده، واژه ای را که آن را به درستی کامل می کند،

انتخاب کن و بنویس.

بود شیری به پیشه ای خفته	موشکی کرد خوابش
خواست در پنجه، لِه کندش	به هوا برده، بر زمین
تو بزرگی و من	از تو امید مغفرت دارم (جفا کارم - خطا کارم)
پندها را	تا که در زرد شیر از آنجا جان (بُرد - جوید)
شیر چون موش را رهایی داد	خود رها شد ز